

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณ
ของพนักงานในอุตสาหกรรมการบิน
FACTORS AFFECTING RETIREMENT FINANCIAL PLANNING DECISIONS
OF EMPLOYEES IN THE AVIATION INDUSTRY

สุทิน แก้วสุทธา

สาขาวิชาการเงิน คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประเทศไทย

ผู้รับผิดชอบบทความ

Sutin Kaewsutta

Faculty of Business Administration, Finance, Ramkhamhaeng University, Thailand.

Corresponding author

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณศึกษาพนักงานในอุตสาหกรรมการบินจำนวน 400 คน เพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมการวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณ ผลการศึกษาพบว่าในภาพรวมพนักงานให้ความสำคัญต่อปัจจัยความรู้ความเข้าใจทางการเงิน ความพอใจในสภาพคล่อง และการตัดสินใจวางแผนการเงินอยู่ในระดับมาก เมื่อทดสอบสมมติฐานด้านปัจจัยส่วนบุคคล พบว่าปัจจัยด้าน เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส อายุงาน รายได้ สายงาน และสถานที่ปฏิบัติงานแตกต่างกัน มีการตัดสินใจวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณ ไม่แตกต่างกัน แต่ผลการวิจัยพบว่าพนักงานที่มี สัดส่วนเงินออมต่อรายได้แตกต่างกัน จะมีการตัดสินใจวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สำหรับการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพล พบว่า ความต้องการถือเงินเพื่อการเก็งกำไร, พฤติกรรมทางการเงิน, ทศนคติทางการเงิน และความต้องการถือเงินเพื่อสำรองฉุกเฉิน เป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อการตัดสินใจวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณอย่างมีนัยสำคัญ โดยตัวแปรชุดนี้มีความสามารถในการพยากรณ์การตัดสินใจได้ร้อยละ 56.40

คำสำคัญ: ความรู้ความเข้าใจทางการเงิน, ความพอใจในสภาพคล่อง, การวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณ

Abstract

This quantitative research studied 400 employees in the aviation industry to analyze their retirement financial planning behavior. The results showed that, overall,

employees placed high level on financial literacy, satisfaction with liquidity, and financial planning decisions. Hypothesis testing on personal factors revealed that gender, age, education, marital status, years of service, income, occupation, and workplace did not different retirement financial planning decisions, however, the research findings revealed that employees with different savings-to-income ratios made significantly different retirement financial planning on decision-making at the 0.05 level. Analysis of affecting factors found that the desire to 1) Speculative Motive, 2) Financial Behavior, 3) Financial Attitude, and 4) Precautionary Motive. These variables combined have a 56.40% predictive capacity for retirement financial planning decisions

Keywords: Financial Literacy, Liquidity Preference, Retirement Financial Planning

บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยก้าวเข้าสู่ "สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์" โดยมีสัดส่วนประชากรวัย 60 ปีขึ้นไปสูงถึงร้อยละ 20.0 ในปี 2567 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2567) ท่ามกลางภาวะเงินเฟ้อและค่าครองชีพที่พุ่งสูงขึ้น ส่งผลให้การบริหารจัดการการเงินส่วนบุคคลเพื่อวัยเกษียณกลายเป็นประเด็นเร่งด่วนเพื่อป้องกันความเสี่ยงจากรายได้ที่ไม่เพียงพอหลังสิ้นสุดวัยทำงาน โดยเฉพาะพนักงานในอุตสาหกรรมการบินซึ่งเป็นฟันเฟืองสำคัญของเศรษฐกิจการท่องเที่ยว แม้จะเป็นกลุ่มอาชีพที่มีรายได้และสวัสดิการสูง แต่กลับมีความเสี่ยงและความผันผวนจากปัจจัยภายนอกสูงมาก เช่น วิกฤตโรคระบาด สถานการณ์การเมืองระหว่างประเทศ และความผันผวนของราคาน้ำมัน ซึ่งกระทบต่อความมั่นคงของรายได้โดยตรง อีกทั้งยังมีข้อจำกัดด้านอายุการทำงานที่สัมพันธ์กับสุขภาพ ทำให้พนักงานกลุ่มนี้จำเป็นต้องมีการวางแผนการเงินที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้มีเงินทุนสำรองเพียงพอในอนาคต ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยความรู้ความเข้าใจทางการเงิน และความพอใจในสภาพคล่อง ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณของพนักงานในอุตสาหกรรมการบิน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการเตรียมความพร้อมและสร้างความมั่นคงในชีวิตหลังเกษียณอย่างยั่งยืน พร้อมทั้งเป็นข้อมูลสนับสนุนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมสวัสดิภาพทางการเงินของบุคลากรในอุตสาหกรรมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการตัดสินใจวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณของพนักงานในอุตสาหกรรมการบิน
2. เพื่อศึกษาการตัดสินใจวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณของพนักงานในอุตสาหกรรมการบิน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาปัจจัยทางด้านความรู้ความเข้าใจทางการเงินและปัจจัยความพอใจในสภาพคล่องที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณของพนักงานในอุตสาหกรรมการบิน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ทราบถึงการตัดสินใจวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณของพนักงานในอุตสาหกรรมการบิน
2. เพื่อให้ทราบถึงการตัดสินใจวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณของพนักงานในอุตสาหกรรมการบิน
จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อปัจจัยทางด้านความรู้ความเข้าใจทางการเงินและปัจจัยความพอใจในสภาพคล่องที่มี
อิทธิพลต่อการตัดสินใจวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณของพนักงานในอุตสาหกรรมการบิน

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและทฤษฎีความรู้ความเข้าใจทางการเงิน (Financial Literacy)

OECD (2020) ได้ให้นิยามความรู้ทางการเงินว่าเป็น "กระบวนการที่รวมเอาความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ทักษะคิด และพฤติกรรมที่จำเป็น เพื่อให้บุคคลสามารถตัดสินใจทางการเงินได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิผล อันจะนำไปสู่ความมั่นคงทางการเงินที่ดี" ในการวัดระดับความรู้ทางการเงินใช้เกณฑ์ 3 ส่วนสำคัญ ได้แก่

1.1 ด้านความรู้ทางการเงิน (Financial Knowledge) คือการเข้าใจรายละเอียดพื้นฐานทางการเงิน ชญานี เรืองบุญกรุด และ สิทธิชัย เจริญเศรษฐศิลป์ (2565) พบว่า ความรู้ทางการเงินมีอิทธิพลทางตรงต่อการวางแผนทางการเงิน และหากมีความรู้ทางการเงินที่ดี จะส่งผลต่อการวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณที่ดีตามไปด้วย

1.2 ด้านทัศนคติทางการเงิน (Financial Attitude) คือ ความเชื่อและวิธีคิดที่มีต่อการเงินซึ่งจะส่งผลไปถึงพฤติกรรมทางการเงินของแต่ละบุคคล สรัญญา สุทธิวรพงศ์ศรี และคณะ (2566) พบว่า ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยทัศนคติทางการเงิน สามารถส่งอิทธิพลทางตรงในเชิงบวกต่อพฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณของบุคลากรกระทรวงสาธารณสุข จังหวัดนนทบุรี

1.3 ด้านพฤติกรรมทางการเงิน (Financial Behavior) คือการตัดสินใจและการกระทำของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเงินในชีวิตประจำวัน ประชา บุญมา และ วิชิต อุ๋อัน (2564) พบว่า พฤติกรรมทางการเงินมีอิทธิพลต่อการวางแผนการเงินเพื่อเกษียณอายุและความอยู่ดีมีสุขทางการเงินโดยการวางแผนเกษียณอายุเกิดจากพฤติกรรมของบุคคลการมีทัศนคติที่ดีต่อการวางแผนเกษียณอายุ การเก็บออมเงินตามแผนการลงทุน และการควบคุมพฤติกรรมเพื่อให้เกิดการเก็บออม จะช่วยให้เก็บออมเงินได้ตามแผนที่วางเอาไว้

2. แนวคิดและทฤษฎีความพึงพอใจในสภาพคล่อง (Liquidity Preference)

Keynes (1936) ได้กล่าวถึงแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจในสภาพคล่อง โดยได้อธิบายว่าถึงขอบเขตไว้ว่า ความต้องการถือเงินสด จะเกิดขึ้นได้จาก แรงจูงใจ 3 ประการ ได้แก่

2.1 ความต้องการถือเงินเพื่อใช้จ่าย (Transactions-Motive) เป็นการถือเงินไว้เพื่อใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน โดยมีผลการศึกษาจากธนาคารชั้นนำระบุว่า ความต้องการถือเงินเพื่อใช้จ่ายยังคงมีบทบาทสำคัญแม้เทคโนโลยีการชำระเงินจะก้าวหน้าไปมาก โดยเงินสดถูกใช้เป็นเครื่องมือเชิงกลยุทธ์ใน

การควบคุมงบประมาณเพื่อป้องกันการใช้จ่ายเกินตัว ซึ่งพฤติกรรมการจัดการสภาพคล่องนี้มีความเชื่อมโยงโดยตรงกับความสามารถในการสะสมเงินออมระยะยาว และการวางแผนเกษียณอายุได้มากขึ้น (Dixon, 2021)

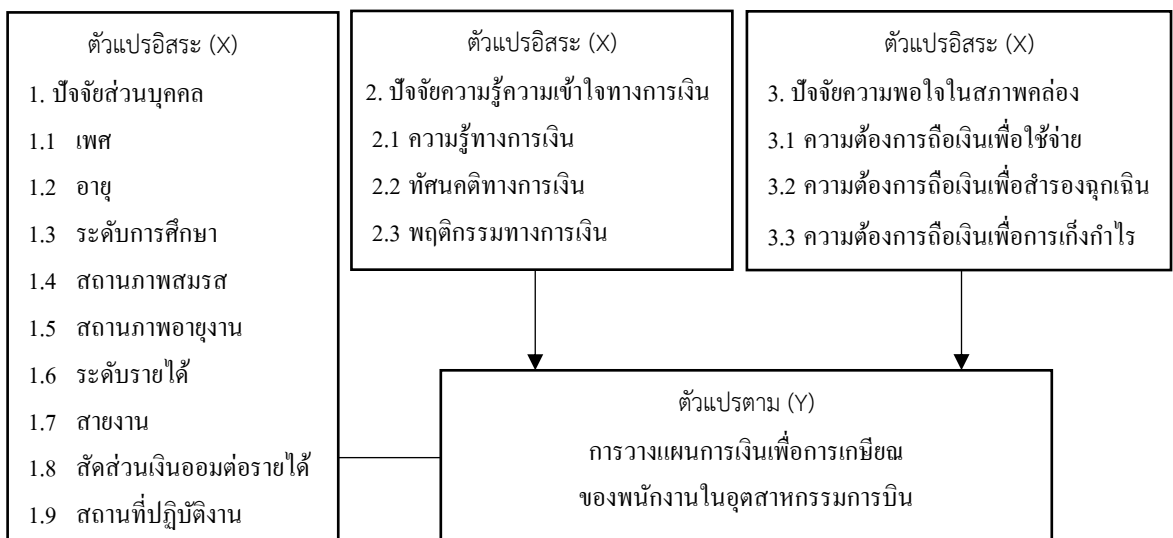
2.2 ความต้องการถือเงินเพื่อสำรองฉุกเฉิน (Precautionary-Motive) เป็นการเตรียมเงินไว้เพื่อรองรับเหตุการณ์ฉุกเฉินที่อาจเกิดขึ้น Sarea & Badkook (2022) พบว่า ความต้องการถือเงินเพื่อสำรองฉุกเฉินนับเป็นปัจจัยกำหนดหลักในการสร้างความปลอดภัยของครัวเรือน ซึ่งทำหน้าที่สำคัญในการบริหารความเสี่ยงจากความไม่แน่นอนด้านสุขภาพร่างกายและค่าครองชีพ โดยถือเป็นส่วนประกอบที่ช่วยสร้างประสิทธิภาพและความยั่งยืนให้กับการวางแผนเกษียณอายุ

2.3 ความต้องการถือเงินเพื่อการเก็งกำไร (Speculative-Motive) เป็นการถือเงินไว้เพื่อหาจังหวะการลงทุนที่เหมาะสมในการสร้างผลกำไร Castaldo (2024) พบว่า เมื่อบุคคลมีเงินสดเพิ่มเข้ามาช่วยลดความกังวลด้านความปลอดภัย มีแนวโน้มที่บุคคลนั้นจะนำเงินส่วนเกินไปลงทุนในสินทรัพย์ที่เสี่ยงขึ้นแต่สามารถให้ผลตอบแทนที่สูงขึ้น

3. แนวคิดและทฤษฎีการวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณ (Life-Cycle Hypothesis)

Modigliani & Brumberg (1954) อธิบายว่า พฤติกรรมการบริโภคและการออมของบุคคลไม่ได้ขึ้นอยู่กับรายได้ ณ ปัจจุบันเพียงอย่างเดียว แต่ยังขึ้นอยู่กับ "วางแผนระยะยาวตลอดช่วงชีวิต" ซึ่งโดยแนวคิดระบุว่าคนเราต้องการรักษาระดับการบริโภคให้คงที่และราบรื่น ถึงแม้ว่ารายได้ในแต่ละช่วงวัยจะมีความผันผวนก็ตาม แต่บุคคลจะยึดถือถึงรายได้โดยเฉลี่ยที่ใช้ในการดำรงชีวิตตลอดอายุสุประวิณ์ ศิริบุญกุลวัฒนา (2564) พบว่า ควรมีการตั้งเป้าหมายในการใช้ชีวิตหลังเกษียณเพื่อเป็นแรงจูงใจให้มีความพยายามในการจัดหาทรัพยากรที่จำเป็นหลังเกษียณ โดยระหว่างที่มีรายได้ควรจัดหารายได้ให้เพียงพอแก่การใช้จ่ายและเหลือเก็บออมหรือลงทุนเพื่อการเกษียณอายุ

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

สมมติฐานของการวิจัย

1. พนักงานในอุตสาหกรรมการบินที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน น่าจะมีการตัดสินใจการวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณแตกต่างกัน
2. ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจทางการเงินและปัจจัยด้านความพอใจในสภาพคล่องน่าจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณของพนักงานในอุตสาหกรรมการบิน

วิธีดำเนินการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งได้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยในลักษณะของแบบสอบถามออนไลน์ และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์เสร็จแล้วจึงนำข้อมูลที่ได้อาสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลพร้อมนำเสนอในรูปแบบตารางแสดงผลและการบรรยายสรุปข้อมูลต่างๆ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือพนักงานในอุตสาหกรรมการบิน จำนวน 31,439 คน ข้อมูลจากรายงานบริษัทจดทะเบียน 56-1 One Report ปี 2567 (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2567) และข้อมูลจากการสอบถามจากบริษัทในอุตสาหกรรมการบิน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 395 คน คำนวณขนาดตัวอย่างตามสูตรของ Yamane (1973) ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และเพื่อป้องกันความผิดพลาดในการเก็บข้อมูลจึงกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling) เลือกเฉพาะกลุ่มตัวอย่าง คือ พนักงานในอุตสาหกรรมการบินในประเทศไทย ซึ่งเป็นวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Non-probability Sampling) โดยผู้วิจัยทำการแจกแบบสอบถามออนไลน์ เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามประกอบด้วย 5 ส่วนคือ 1) ข้อมูลด้านปัจจัยส่วนบุคคล 2) ข้อมูลด้านปัจจัยความรู้ความเข้าใจทางการเงิน 3) ข้อมูลด้านปัจจัยความพอใจในสภาพคล่อง 4) ข้อมูลด้านปัจจัยการวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณ และ 5) ข้อเสนอแนะ เป็นคำถามปลายเปิด

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน ประกอบด้วยการวิเคราะห์สถิติด้วยวิธี t - test การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA) หากพบความแตกต่าง จะนำไปสู่การเปรียบเทียบเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของ LSD และใช้การวิเคราะห์ด้วยสถิติถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เป็นเครื่องมือในการทดสอบ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

สรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็น เพศชาย (ร้อยละ 70.25) อยู่ในกลุ่ม Gen X และ Gen Y ช่วงปลาย (อายุ 36-61 ปี) มีการศึกษาระดับปริญญาตรีและสถานภาพสมรส โดยส่วนใหญ่ปฏิบัติงานใน สายงาน วิศวกร พื้นที่กรุงเทพมหานคร มีรายได้เฉลี่ย 40,001 – 60,000 บาท และมีอายุงานสูง (20-30 ปี) ซึ่งสอดคล้องกับพฤติกรรมการออมที่ร้อยละ 10-20 ของรายได้ สะท้อนให้เห็นว่ากลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นวัยใกล้เกษียณให้ความสำคัญกับการวางแผนการเงินเพื่ออนาคตอย่างมีนัยสำคัญ

ส่วนที่ 2 ผลการศึกษาข้อมูลปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจทางการเงินและปัจจัยความพอใจในสภาพคล่องทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ความรู้ทางการเงิน ทักษะคิดทางการเงิน พฤติกรรมทางการเงิน ความต้องการถือเงินเพื่อใช้จ่าย ความต้องการถือเงินเพื่อสำรองฉุกเฉิน และความต้องการถือเงินเพื่อการเก็งกำไร พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยดังกล่าวในภาพรวมอยู่ใน “ระดับมาก” โดยให้ความสำคัญกับ ด้านทักษะคิดทางการเงิน มาเป็นอันดับหนึ่ง (ค่าเฉลี่ย = 4.40, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.563) รองลงมาคือ ด้านความรู้ทางการเงิน (ค่าเฉลี่ย = 4.24, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.609) ในขณะที่ด้านความต้องการถือเงินเพื่อการเก็งกำไร มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 3.71, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.762) สะท้อนให้เห็นว่ากลุ่มเป้าหมายเน้นการสร้างทัศนคติและความมั่นคงทางการเงินเพื่อการวางแผนการเกษียณสูง

จากการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของพนักงานในอุตสาหกรรมการบินต่อการตัดสินใจวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณ พบว่าในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นต่อการวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณอยู่ใน ระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.700 ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า พนักงานในอุตสาหกรรมการบินให้ความสำคัญกับการตัดสินใจวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณในระดับที่สูงสอดคล้องกับค่าเฉลี่ยในภาพรวม ซึ่งแสดงให้เห็นว่าบุคลากรในกลุ่มอุตสาหกรรมการบินนี้มีความตระหนักและให้ความสำคัญในการเตรียมความพร้อมทางการเงินเพื่อรองรับการใช้ชีวิตภายหลังการสิ้นสุดวัยทำงานอย่างมีนัยสำคัญ

จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า พนักงานในอุตสาหกรรมการบินที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อายุงาน รายได้ต่อเดือน สายงาน และสถานที่ปฏิบัติงาน แตกต่างกัน มีการตัดสินใจวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณ ไม่แตกต่างกัน แต่ผลการวิจัยพบว่าพนักงานที่มี สัดส่วนเงินออมต่อรายได้แตกต่างกัน จะมีการตัดสินใจวางแผนเงินเพื่อการเกษียณ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จากการทดสอบความแตกต่างรายคู่ พบข้อสรุปสำคัญคือ พนักงานที่มี สัดส่วนเงินออมต่อรายได้ ต่ำกว่า 10% มีระดับการตัดสินใจวางแผนเกษียณ แตกต่าง (น้อยกว่า) พนักงานกลุ่มอื่นในทุกระดับอย่างชัดเจน ขณะที่พนักงานที่มีสัดส่วนเงินออมต่อรายได้ในระดับ 31-40%

จะมีคะแนนการวางแผนเกษียณโดดเด่นที่สุด โดยสูงกว่าทั้งกลุ่มที่มีสัดส่วนเงินออมต่อรายได้น้อยกว่า 10%, กลุ่ม 10-20% และกลุ่ม 21-30% อย่างมีนัยสำคัญ

ผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่า "สัดส่วนเงินออมต่อรายได้" สัมพันธ์โดยตรงกับความตั้งใจในการวางแผนเกษียณ ยิ่งพนักงานมีสัดส่วนเงินออมต่อรายได้สูงเท่าใด ก็ยิ่งสะท้อนถึงการตัดสินใจวางแผนทางการเงินเพื่ออนาคตที่ชัดเจน ในการเตรียมความพร้อมเพื่อการเกษียณ

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณของปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจทางการเงิน และปัจจัยความพอใจในสภาพคล่อง ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณของพนักงานในอุตสาหกรรมการบิน (n = 400)

ตัวแปรอิสระ (X)	b	Standard Error	Beta	t	Sig.	F	Sig.
ค่าคงที่	-0.048	0.212		-0.225	0.822	84.892	0.000*
1. ความรู้ทางการเงิน	0.092	0.048	0.08	1.940	0.053		
2. ทักษะคิดทางการเงิน	0.190	0.052	0.153	3.688	0.000*		
3. พฤติกรรมทางการเงิน	0.223	0.050	0.210	4.498	0.000*		
4. ความต้องการถือเงินเพื่อใช้จ่าย	0.027	0.053	0.025	0.515	0.607		
5. ความต้องการถือเงินเพื่อสำรองฉุกเฉิน	0.186	0.043	0.198	4.324	0.000*		
6. ความต้องการถือเงินเพื่อการเก็งกำไร	0.295	0.038	0.321	7.687	0.000*		

R = 0.751, R² = 0.564, Adj. R² = 0.558, Std Error = 0.46516 Durbin-Watson = 1.939

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากผลการศึกษาปัจจัยอิสระทั้ง 6 ด้านที่นำมาวิจัย พบว่ามีจำนวน 4 ปัจจัยสำคัญ ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณของพนักงานในอุตสาหกรรมการบิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยปัจจัยทั้งหมดพบว่ามีความสัมพันธ์ทางตรง ซึ่งหมายความว่าหากปัจจัยเหล่านี้เพิ่มขึ้น จะส่งผลให้การตัดสินใจวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณเพิ่มขึ้นตามไปด้วย โดยพบว่า ด้านความต้องการถือเงินเพื่อการเก็งกำไร มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.295 เป็นปัจจัยที่มีน้ำหนัก สูงที่สุด รองลงมา คือ ด้านพฤติกรรมทางการเงิน มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.223 มีน้ำหนักเป็นลำดับที่ 2 ต่อมา คือ ด้านทัศนคติทางการเงิน มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.190 มีน้ำหนักลำดับที่ 3 และ ด้านความต้องการถือเงินเพื่อสำรองฉุกเฉิน มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.186 มีน้ำหนักน้อยที่สุดในกลุ่ม โดยตัวแปรทั้ง 4 ปัจจัยนี้ร่วมกันสามารถพยากรณ์การตัดสินใจวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณได้ร้อยละ 56.40 (R² = 0.564) และสามารถเขียนสมการในรูปแบบคะแนนดิบดังนี้

$Y = 0.190(\text{ด้านทัศนคติทางการเงิน}) + 0.223(\text{ด้านพฤติกรรมทางการเงิน}) + 0.186(\text{ด้านความต้องการถือเงินเพื่อสำรองฉุกเฉิน}) + 0.295(\text{ด้านความต้องการถือเงินเพื่อการเก็งกำไร})$

อภิปรายผลการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 พนักงานในอุตสาหกรรมการบินที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน จะมีการตัดสินใจการวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณแตกต่างกัน

จากผลการศึกษา การตัดสินใจการวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณของพนักงานในอุตสาหกรรมการบิน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลพบว่าในด้าน เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อายุงาน ระดับรายได้ สายงาน และสถานที่ปฏิบัติงาน ที่แตกต่างกัน มีการตัดสินใจการวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณ ไม่แตกต่างกัน สอดคล้อง กับงานวิจัยของ วิระพันธ์ เต็มดวง (2565) ที่พบว่าคนวัยทำงานในจังหวัดนครราชสีมา ที่มีปัจจัยด้านเพศ อายุ และสถานภาพ ที่แตกต่างกัน จะมีระดับการวางแผนเพื่อการเกษียณไม่แตกต่างกัน แต่จะพบว่าผลการวิจัย ไม่สอดคล้อง กับงานวิจัยของ นริศรา กายนันท์ (2566) ที่พบว่าพนักงานการเคหะแห่งชาติที่มีปัจจัยด้าน เพศ อายุ ระดับรายได้ สถานภาพ แตกต่างกัน จะมีการวางแผนเพื่อการเกษียณที่ แตกต่างกันในส่วนของปัจจัยส่วนบุคคล ด้านสัดส่วนเงินออมต่อรายได้ ผลการวิจัยพบว่า สัดส่วนเงินออมต่อรายได้ ที่แตกต่างกัน จะมีการตัดสินใจการวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณที่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่ง สอดคล้อง กับงานวิจัยของ นริศรา กายนันท์ (2566) ที่พบว่า พนักงานการเคหะแห่งชาติ ที่มีเปอร์เซ็นต์การออมต่อเดือน ที่แตกต่างกัน จะมีการวางแผนการออมเพื่อใช้หลังเกษียณ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

บทสรุปจากผลการวิจัยแสดงให้เห็นได้ว่า ความแตกต่างทางสัดส่วนเงินออมต่อรายได้ ของพนักงานในอุตสาหกรรมการบิน ซึ่งส่วนใหญ่จะมีสัดส่วนเงินออมต่อรายได้อยู่ที่ 10-20% ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วราลักษณ์ ลิ้มกาญจนา และคณะ (2563) ที่พบว่าพนักงาน ธนาकारพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม แห่งประเทศไทย ในภาคใต้ ส่วนใหญ่มีสัดส่วนการออมโดยเฉลี่ยต่อเดือน 10% ของรายได้ในการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณ แสดงให้เห็นว่าการแบ่งเงินออมจากสัดส่วนของรายได้ เป็นพฤติกรรมที่สำคัญมากของบุคลากรในอุตสาหกรรมการบิน ซึ่งจะเป็นจุดเริ่มต้นของการวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณในอนาคต

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจทางการเงินและปัจจัยด้านความพอใจในสภาพคล่องมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณของพนักงานในอุตสาหกรรมการบิน

จากผลการศึกษาปัจจัยอิสระทั้ง 6 ด้านที่นำมาวิจัย พบว่ามีจำนวน 4 ปัจจัยสำคัญ ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณของพนักงานในอุตสาหกรรมการบิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยปัจจัยทั้งหมดมี ความสัมพันธ์ทางตรง ซึ่งหมายความว่าหากปัจจัยเหล่านี้เพิ่มขึ้น

จะส่งผลให้การตัดสินใจวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณเพิ่มขึ้นตามไปด้วย โดยพบว่า ด้านความต้องการถือเงินเพื่อการเก็งกำไร มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.295 เป็นปัจจัยที่มีน้ำหนัก สูงที่สุด สะท้อนให้เห็นว่าพนักงานในอุตสาหกรรมการบินพร้อมที่จะโยกย้ายเงินออมที่มีอยู่ไปสู่การลงทุนที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่าในทันทีหากพบจังหวะการลงทุนที่เหมาะสม รองลงมา ด้านพฤติกรรมทางการเงิน มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.223 มีน้ำหนักเป็นลำดับที่ 2 แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมกรรมการจัดการด้านการเงินเป็นสิ่งสำคัญโดยพบว่าพนักงานในอุตสาหกรรมการบินมีพฤติกรรมในการตรวจสอบกองทุนสำรองเลี้ยงชีพหรือกองทุนเพื่อการเกษียณ อยู่เป็นประจำและพร้อมปรับเปลี่ยนการลงทุนเมื่อมีโอกาส ต่อมา คือ ด้านทัศนคติทางการเงิน มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.190 มีน้ำหนักลำดับที่ 3 ซึ่งพบว่าพนักงานในอุตสาหกรรมการบินมีทัศนคติและความเชื่อว่าจะมีการวางแผนเกษียณที่ดี จะทำให้สามารถใช้ชีวิตที่มีความสุขได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้หลังเกษียณ และ ด้านความต้องการถือเงินเพื่อสำรองฉุกเฉิน มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.186 มีน้ำหนักน้อยที่สุดในกลุ่ม แต่ยังคงเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญที่ยังจำเป็นเนื่องจากพบว่า พนักงานในอุตสาหกรรมการบินมีการเตรียมเงินฉุกเฉินเป็นพิเศษ 3 - 6 เท่า เพื่อป้องกันหากเกิดเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดเกิดขึ้น

บทสรุปจากผลการวิจัยจะแสดงให้เห็นได้ว่า ปัจจัยด้านความต้องการถือเงินเพื่อการเก็งกำไรจะมีอิทธิพลสูงสุด โดยพบว่าพนักงานในอุตสาหกรรมการบินให้ความสำคัญของการวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณ ไม่ได้มีเพียงการเก็บเงินออมเพียงอย่างเดียว แต่ยังมี ความสนใจในการบริหารสภาพคล่องทางการเงิน โดยผู้ที่สามารถใช้ประโยชน์จากความต้องการถือเงินเพื่อการเก็งกำไรได้อย่างถูกจังหวะของการลงทุน จะสามารถเร่งอัตราการเติบโตของกองทุนเงินเกษียณได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Mokaya (2017) พบว่า "ระดับรายได้ ความต้องการสภาพคล่องส่วนบุคคล และความรู้ทางการเงิน" คือพื้นที่องค์สำคัญที่กำหนดทิศทางและความสำเร็จของการวางแผนเกษียณอายุ ในกลุ่มพนักงานสหกรณ์ออมทรัพย์และสินเชื่อในเคนยา รองลงมา คือปัจจัยด้านพฤติกรรมทางการเงิน ซึ่งจะมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อการวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณ โดยเฉพาะพฤติกรรมออมและการควบคุมการใช้จ่ายอย่างเป็นระบบ จะส่งผลให้มีโอกาสบรรลุเป้าหมายของการวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณได้สูงกว่ากลุ่มที่ไม่มีพฤติกรรมดังกล่าว สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐสรณ์ พิจิตโร และคณะ (2568) ซึ่งพบว่า พฤติกรรมทางการเงิน เป็นตัวแปรสำคัญที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อการวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณอายุ ซึ่งชี้ให้เห็นว่าแม้รายได้จะเป็นปัจจัยเกื้อหนุน แต่พฤติกรรมทางการเงินส่วนบุคคลยังคงเป็นกลไกหลักในการบรรลุเป้าหมายในการวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณ รองลงมาคือ ปัจจัยด้านทัศนคติทางการเงิน ซึ่งมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณ โดยเฉพาะผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อการวางแผนการเงิน จะมีการวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณและมีวินัยการออมสูงกว่าบุคคลที่ไม่มีทัศนคติต่อการวางแผนการเงินอย่างชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมคิด ยาเคน (2563) พบว่า ปัจจัยด้านทัศนคติทาง

การเงิน เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนทางการเงินในระดับมาก ของพนักงานเทศบาลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา และยังคงคล้องกับงานวิจัยของ ประภาพร กิจดำรงธรรม และ จิรายุ หาญตระกูล (2566) พบว่า ทิศนคติทางการเงิน เป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลกระทบต่อเชิงบวกต่อพฤติกรรมการจัดการการเงินในทุกมิติ และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ำที่สุดในการวิจัยครั้งนี้คือ ปัจจัยด้านความต้องการถือเงินเพื่อสำรองฉุกเฉิน ส่งผลเชิงบวกต่อการวางแผนเกษียณอย่างมีนัยสำคัญ เพราะเมื่อบุคคลมีความรู้สึกปลอดภัยกับเงินสำรองฉุกเฉินที่ตนเองมีอย่างเพียงพอแล้ว จะทำให้บุคคลนั้นมีศักยภาพในการมองการณ์ไกลถึงอนาคต การสร้างสมดุลระหว่าง "เงินที่ต้องพร้อมใช้" และ "เงินที่ต้องให้เติบโต" จึงทำให้สามารถวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วราลักษณ์ ลิ้มกาญจนา และคณะ (2563) ที่พบว่าเงินเพื่อมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมในการเตรียมความพร้อมทางการเงินเพื่อวัยเกษียณ จากความผันผวนทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน ทำให้พนักงานจำเป็นต้องเพิ่มควมระมัดระวังในการใช้จ่าย เพื่อให้มีเงินออมไว้ใช้จ่ายยามเกิดเหตุฉุกเฉินที่อาจเกิดขึ้น และมีเพียงพอสำหรับค่าใช้จ่ายหลังเกษียณ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา

1. องค์กรควรมีการใช้กลยุทธ์โดยการเพิ่มอัตราสมทบของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพแบบคงใจ โดยมีการริเริ่มจัดกิจกรรมส่งเสริมและสนับสนุนให้พนักงานสามารถเพิ่มสัดส่วนในการออมในส่วนนี้เพิ่มขึ้น โดยที่บริษัทจะมีการปรับเพิ่มอัตราเงินสมทบในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพให้สอดคล้องหรือสูงกว่าสัดส่วนการออมของพนักงานที่ต้องการวางแผนการลงทุนเพื่อการเกษียณ เพื่อกระตุ้นและจูงใจการตัดสินใจวางแผนการเงินและสร้างความมั่นคงหลังเกษียณให้กับพนักงานอย่างมีประสิทธิภาพ

2. พบว่าปัจจัยปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจทางการเงินและปัจจัยด้านความพอใจในสภาพคล่องมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณของพนักงานในอุตสาหกรรมการบิน ผู้วิจัยขอเสนอรายละเอียด ดังนี้

2.1 ปัจจัยด้านความต้องการถือเงินเพื่อการเก็งกำไร ควรมีการส่งเสริมและให้ความรู้กับพนักงานในอุตสาหกรรมการบินเกี่ยวกับความรู้ด้านการเงิน กลยุทธ์การบริหารจัดการสินทรัพย์เพื่อรอจังหวะการลงทุน และความเข้าใจในวัฏจักรของเศรษฐกิจ กล่าวที่จะ "ถือเงินสด" เพื่อรอในจังหวะที่เหมาะสมเพื่อสร้างผลตอบแทนที่สูงกว่าความต้องการถือเงินสดไม่ได้มีไว้เพื่อใช้จ่ายเท่านั้น แต่ยังมีไว้เพื่อ "รอโอกาส" จังหวะในการเข้าซื้อสินทรัพย์ราคาถูกในช่วงเวลาวิกฤต ปัจจุบันการออมเงินเพื่อเกษียณไม่ใช่การฝากเงินทิ้งไว้อย่างเดียว แต่คือการบริหารสภาพคล่องให้พร้อมสำหรับโอกาสที่มาถึง ผู้ที่สามารถใช้ประโยชน์จากความต้องการถือเงินเพื่อการเก็งกำไรได้อย่างถูกจังหวะ จะสามารถพัฒนาอัตราการเติบโตของพอร์ตเกษียณได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าการออมแบบเดิม บริษัทควรให้ความสำคัญและส่งเสริมความรู้ทางด้านนี้กับพนักงานในอุตสาหกรรมการบินอย่างเป็นรูปธรรม

2.2 ปัจจัยด้านพฤติกรรมทางการเงิน บริษัทควรมีการส่งเสริมและร่วมสนับสนุนให้กับพนักงานเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเงิน โดยเฉพาะพฤติกรรมการออมอย่างเป็นระบบและการควบคุมค่าใช้จ่าย กำหนดให้การออมและการลงทุน ไม่ใช่เป็นการออมจากเงินที่เหลือ แต่ต้องเป็นการออมจากเงินก่อนการนำไปใช้จ่าย บริษัทควรให้พนักงานสามารถติดตามและตรวจสอบยอดเงินในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพและการปรับแผนการลงทุนตามช่วงของสถานการณ์ชีวิตและเศรษฐกิจ ในส่วนของพนักงานควรเน้นไปที่การสร้าง "นิสัยในการใช้จ่าย" หรือการลดค่าใช้จ่ายฟุ่มเฟือยลงและควรทำอย่างสม่ำเสมอให้เป็นนิสัย เพราะพฤติกรรมทางการเงินเหล่านี้คือหัวใจสำคัญของการวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณ

2.3 ปัจจัยด้านทัศนคติทางการเงิน พนักงานในอุตสาหกรรมการบินควรต้องปรับให้ตนเองมีทัศนคติการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณ แบบ "เน้นการทำเพื่ออนาคต" ควรปรับให้มีทัศนคตินี้ถึงเสมอว่าการอดออมในวันนี้เพื่อชีวิตที่มีความสุขสบายในวัยเกษียณ ควรมีทัศนคติ ความรับผิดชอบต่อตนเอง โดยมีความเชื่อว่าคุณภาพชีวิตในวัยเกษียณจะขึ้นอยู่กับการกระทำของตนเองมากกว่าการพึ่งพาจากบุตรหลาน หรือจากรัฐบาล การรณรงค์เรื่องการวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณไม่ควรสอนเพียงแค่ "วิธีการคำนวณ" แต่ควรที่จะต้องมุ่งเน้นไปที่การ "ปรับ Mindset" ให้พนักงานเห็นความสำคัญของการวางแผนการเงินในอนาคต เพื่อสร้างแรงจูงใจในการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณอย่างยั่งยืน

2.4 ปัจจัยด้านความต้องการถือเงินเพื่อสำรองฉุกเฉิน พนักงานควรจะต้องมีการวางแผนและการบริหารการเงินด้านการถือเงินเพื่อสำรองฉุกเฉิน เพื่อพร้อมรับมือกับเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดอาจจะเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา เช่น ค่ารักษาพยาบาล ค่าซ่อมที่อยู่อาศัย ค่าซ่อมพาหนะ หรือโรคระบาด เช่น Covid 19 ที่อาจเกิดขึ้น ดังนั้นพนักงานควรจะต้องวางแผนให้มีเงินสำรองฉุกเฉินที่เพียงพอประมาณ 3-6 เท่าของค่าใช้จ่ายรายเดือน ก่อนที่จะนำเงินไปดำเนินการในเรื่องอื่นๆ พนักงานควรตั้งเป้าหมายการถือเงินสำรองฉุกเฉินให้ครบตามเกณฑ์ขั้นต่ำก่อนเสมอ และเลือกเก็บเงินส่วนนี้ในสินทรัพย์ที่สภาพคล่องสูงแต่ยังสามารถให้ผลตอบแทนบ้าง เช่น บัญชีออมทรัพย์ดอกเบี้ยสูง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. กลุ่มตัวอย่างของประชากรที่จะใช้ศึกษาค้นคว้าในครั้งต่อไปควรเลือกกลุ่มประชากรในกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ เช่น กลุ่มอุตสาหกรรมยานยนต์ กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน ฯลฯ เพื่อศึกษาข้อมูลว่ามีการวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณแตกต่างจากกลุ่มอุตสาหกรรมการบินหรือไม่

2. ในการศึกษาร้อยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาตัวแปรปัจจัยอื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านการลงทุน ปัจจัยด้านความเสี่ยงทางการเงิน และปัจจัยด้านการวางแผนการเงินส่วนบุคคล ที่อาจจะส่งผลต่อการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณ เพื่อศึกษาถึงแนวทางและความคิดเห็นต่อการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณของในกรณีที่ตัวแปรด้านปัจจัยในการวิจัยเปลี่ยนแปลงไป

เอกสารอ้างอิง

- ชญาณี เรื่องบุญกรุด, และ สิทธิชัย เจริญเศรษฐศิลป์. (2565). ตัวแบบสมการโครงสร้างประสบการณ์ทางการเงิน ความรู้ทางการเงิน ทักษะคิดทางการเงิน และการวางแผนทางการเงินที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเงินของพนักงานธนาคารแห่งหนึ่ง. *วารสารเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ*, 14(4), 139–158.
- ณัฐสรณ์ พิจิตโร, กลางใจ แสงวิจิตร, ธนาวุธ แสงภาคนี และ จิตติมา วิเชียรรักษ์. (2568). ความรู้ทางการเงินและพฤติกรรมทางการเงินที่ส่งผลต่อการวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณอายุกรณีศึกษากลุ่มคนวัยทำงานในเขตอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. *วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย*, 20(1), 196–232.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2567). *รายงานประจำปี 2567*. <https://www.set.or.th>
- นริศรา กายนันท์. (2566). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมเพื่อใช้หลังเกษียณ: กรณีศึกษาพนักงานการเคหะแห่งชาติ* [สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ประชา บุญมา และ วิจิต อู่อ้น. (2564). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนเกษียณอายุของพนักงานบริษัทเอกชนในประเทศไทย. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธนบุรี*, 15(3), 171-183.
- ประภาพร กิจดำรงธรรม และ จิรายุ หาญตระกูล. (2566). ความรู้ทางการเงินส่วนบุคคล ทักษะคิด และพฤติกรรมการจัดการทางการเงินส่วนบุคคล. *วารสารการจัดการสมัยใหม่*, 21(2), 1–16.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (ม.ป.ป.). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*. <https://dictionary.orst.go.th/>
- วรลักษณ์ ลิ้มกาญจนา, กลางใจ แสงวิจิตร, พรทิพย์ จิระธำรง และ ศรสนีย์ สังข์สุวรรณ. (2563). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมเพื่อเตรียมความพร้อมทางการเงินเพื่อวัยเกษียณ: กรณีศึกษาพนักงานธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ภาคใต้* [สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- วีระพันธ์ เต็มดวง. (2565). *ปัจจัยที่มีผลต่อการวางแผนเกษียณของคนวัยทำงานในจังหวัดนครราชสีมา* [สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- สมคิด ยาเคน. (2563). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลเพื่อเตรียมพร้อมสู่วัยเกษียณของพนักงานเทศบาลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา* [สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยพะเยา.
- สร้อยญา สุทธิวรพงศ์ศรี, อรุษา เฉลิมวุฒิกุล, สุวรรณิ จริยะพร, และ ธนกร มณีโชติ. (2566). ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณอายุของคุณภาพการทรงวงสาธารณสุข จังหวัดนนทบุรี. *วารสารรัฐศาสตร์รอบรู้และสหวิทยาการ*, 6(5), 145-154.

- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2567). *การสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2567*. กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. <https://www.nso.go.th>
- สุประวีณ์ ศิริบุญกุลวัฒนา. (2564). แนวทางการจัดการเงินส่วนบุคคลเพื่อการวางแผนเกษียณอายุอย่างมีประสิทธิภาพของพนักงานมหาวิทยาลัยราชภัฏ. *วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม*, 8(1), 216-231.
- อักษรานัฐ ราชนิกร, อารดา สุขอนันต์, ชญาณี ลีภัยวงศ์, ปัฐมาพร ศรีสง, อภิสรา แก้ววิหค, กัญญาภรณ์ เจนวน้องวิทย์, ภูมิ ชี้เจริญ และ ธราดล แคล้วภัย. (2566). การวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลเพื่อวัยเกษียณของบุคลากรมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่. *Procedia of Multidisciplinary Research*, 1(10), 28.
- Castaldo, S. (2024). Retirement and investment decisions: evidence from the receipt of a liquidity infusion. *Working Paper/Journal Article*
- Dixon, H. (2021). *The transactions demand for cash in the digital age* (Working Paper No. E2021/11). Cardiff Business School, Cardiff University.
- Keynes, J. M. (1936). *The general theory of employment, interest, and money*. Macmillan.
- Kotler, P., & Armstrong, G. (2018). *Principles of marketing* (17th ed.). Pearson Education.
- Modigliani, F., & Brumberg, R. (1954). Utility analysis and the consumption function: An interpretation of cross-section data. In K. K. Kurihara (Ed.), *Post-Keynesian economics* (pp. 388–436). Rutgers University Press.
- Mokaya, K. N. (2017). *Financial factors affecting retirement planning by savings and credit cooperative societies employees in Nakuru Town, Kenya* [Master's thesis, KCA University]. KCA University Institutional Repository.
- Organisation for Economic Co-operation and Development. (2020). *OECD/INFE 2020 international survey of adult financial literacy*.
- Sarea, S. Y., & Badkook, R. O. (2022). Determinants of the saving behaviour of Saudi households: An investigation of saving motives and awareness. *Journal of Economic, Administrative and Legal Sciences*, 6(7), 134–142.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis* (3rd ed.). Harper and Row.